

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

XXXVII. Vtra Libertas requiritur ad constituendum liberum arbitrium?

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

QVÆSTIO XXXVII.

Vtra Libertas requiritur ad liberum
arbitrium constituen-
dum?

LYTHERANI, apud Mart. Bucerum lib. de concor-
dia doct. requirunt solam à Coactione libertatem,
negant illam à Necessitate: Sicque volunt intelligi
istud, Hominem esse liberi arbitrii.

CALVINVS Inst. 2. cap. 2. §. 6. idem asserit i-
psum: & affingit Lombardo 2. dist. 25. eandem
sententiam; quod à coactione soluti sumus.

AT idem Cal. ib. c. 3. §. 5. sibi contra-
dicit: Lombardus, ait, cū necessitatem à Coa-
ctione distinguere nesciret, pernicioso errori
materiam dedit. Alphonsus à Castro di-
cit idem cū Caluino; sed explicat se:
Coactionem esse quamlibet deter-
minationem ad vnum aliquid.

SVADENT istis ex S. Aug. Bern. & S. Tho-
ma.

1. Aug. in Enchir. c. 105. Beati esse sic volumus,
vt esse miseri non solum nolimus, sed nequaquam
prosumus velle possumus. Beatitatem libere volu-
mus, & tamen aliter non possumus. Ergo li-
bertas à Coactione sufficit ad arbitrium li-
berum.

2. Aug. Deus liberè vult iustitiam, & eam
tamen necessariò vult. At hæc est libertas à
coactione; eademque est homini.

3. lib. 5. Ciu. c. 10. Si Necessitas est, qua necesse
est, vt ita sit, aut fiat aliquid: nescio cur eam timea-
mus ne nobis libertatem auferat voluntatis. Neque
enim & vit. am Dei, & Præscientiam Dei sub ne-
cessitate ponimus, si dicamus, necesse esse Deum sem-
per viuere, & cuncta præscire.

4. S. Bern. serm. 81. in Cant. Nescio quo miro
modo ipsa sibi voluntas, peccato in deterius mutata,
necessitatem faciat; vt necessitas, cum voluntaria
sit, excusare non valeat voluntatem: nec voluntas,
cum sit illecta, excludere necessitatem. Intra. Ani-
ma malè liber à necessitate & ancillà, tenetur; Et an-
cilla libera propter & necessitatem; & voluntatem;

Eoque rea, quo libera, eoque ancilla, quo rea; & per
hoc eo ancilla, quo libera.

§. S. Tho. q. 10. art. 2. ad 5. ait solam coactione
repugnare naturali libertati voluntatis. Et
q. 83. art. 2. ad 3. ait, per peccatum perisse liber-
tatem gratiæ, non naturæ, quæ est à coactione.

AVTOR. Libertas à Necessitate o-
mninò requiritur ad liberum arbitri-
um; & non sufficit libertas à coa-
ctione.

1. Quia Ec. 15. Deu. dereliquit hominè
in manu cõsiliij sui: adiecit mandata: si volue-
ris ea seruare, conseruabunt te. Apposuit tibi
ignem & aquam. & c. quod placuerit ei, da-
bitur illi: Ecce libertatem contradi-
ctionis Volendi & non volendi: Item
Contrarietatis, in eligendo & respu-
endo.

2. Sic definiunt Concilia: vt A-
rausicanum can. 25. Trident. sess. 6. c.
5. Et decretum Pii V. Quod voluntariè
fit, etiam si necessariò fiat, liberè tamen fit.
& c. Sola violentia repugnat libertati homi-
nis naturali.

3. Ita & S. Patres, cum Theologis
ex Magistro Lombardo.

4. Ratio. Si ad lib. arb. fat foret li-
bertas à coactione, sequerentur ab-
surda ista.

1. Etiam pecoribus esse lib. arbit.
nam sponte feruntur ad pabulum.

2. Etiam pueris, furiosis, & c. vsu ar-
bitrii priuatis esset liberum arb. quia
sponte agunt, ait Arist. 3. Eth. c. 2. 3. Deu
ex libero arb. genuisse Filium; quia
non coactus genuit.

4. Nulla foret controuersia; quia
nec philosophi, nec Manichæi, nec
vlli negarunt homines esse liberos à
coactione. Demum est Consultatio;
ergo & libera Electio.

Dico

DICO AD I. In appetenda beatitudine voluntas nostra in hac vita est libera, quoad Exercitium; quia potest eam appetere, & cessare ab appetendo: at libera non est, quoad Specificationem; quia non potest velle miseriam. Neque Beatis tollitur in cælis libertas per necessitatem non peccandi; quin confirmatur.

AD II. Vt beati habent necessitatem, quoad Specificationem; quia non possunt velle miseriam; nec ideo tamen priuantur libero arb. Ita Deus vult iustitiam ex necessitate, quoad Specificationem; quia non potest velle iniquitatem: nec ideo tamen non est liberi arb.

AD III. Aug. ibid. distinguit necessitatem in *Vnam* quæ facit, vt res non sit in potestate; qualis est necessitas moriendi: *Inque Aliam*, quæ facit rem non esse in potestate: Priorem ait pugnare cum lib. arb. at Posteriore non. Et huius posterioris dat exempla de vita Dei, præscientia Dei, potentia Dei, deque lib. arb. humano. *Necessitas aut, non facit vt opera lib. arbitrij non sint libera; sed cogit vt sint libera. Nō enim cadit illa necessitas super Opera, si d' super modum. Non enim necesse est absolute, vt homo hoc velit, aut illud: sed est in eius potestate velle hoc aut illud, aut nō velle; tamen p'sito quod velit, necesse est eum liberè velle.*

AD IV. Loquitur de necessitate Conditionata, quæ non repugnat libertati, vti Absoluta. Sic arbor mala, dum est mala, non potest bonos fructus facere: ita & voluntas, dum vult malè, necesse est vt faciat malum, sed liberè.

AD V. S. Thomas loquitur de voluntate simplice; non vt est principium electionis. Itemque de coactione vt est determinatio ad vnum, siue necessitas.

QUESTIO XXXVIII.

An DEVS sit liberi arbitrij?

LUTHERVS in assert. att. 36. adprobat sententiam Wiclefi, dicentis, *Deum non posse facere, nisi ea quæ facit; Omniaque ex necessitate absoluta euenire.* **BUCERVS** lib. de Concordia. &c. tradit, *Deum necessariò agere, quicquid agit, nec posse aliter facere.*

CALVINVS Inst. l. c. 16. §. 3. *Sane omnipotentiam sibi vendicat, ac deferrè à nobis vult Deum; non qualem Sophista, Papista, fingunt, otiosam, & inire sopit. an; sed operosam. Infra: Ideo censetur Omnipotens, non quod possit quidem facere, cessa; sed quia. &c.* Carpit nos docentes, *Deum multa posse facere, quæ non facit; & posse multa non facere, quæ facit; ideoque propter liberum esse.*

SVADENT istis. 1. Arbitrij libertas in eo est, vt possit quis velle & non velle; hocq; nō illud: at istud repugnat Immutabilitati Dei.

2. Voluntas Dei & Sapientiæ conformis; sed hæc non potest non iudicare id esse melius fieri, quod re ipsa fieri melius est: ergo nec voluntas non potest non idem eligere.

3. Velle Dei est necessarium; quia eadem quod esse Dei, ergo non est liberum.

4. **DEVS** ab æterno voluit omnia quæ fecit, tacit, facturum est; ergo iam determinatus est ad vnum, nec aliud velle potest.

5. Inde terminatio imperfectionem significat: non ergo locum habet in Deo.

6. Si **DEVS** posset facere, quod non facit, haberet potentiam passivam & otiosam: quod absurdum.

AUTOR. I. **DEVS** est liberi arbitrij vnde quaque; fecitque hominem ad imaginem & similitudinem suam.

1. Sic Scriptura in meo *Antichristo* p. 4. q. 21.

2. Huc